

Ὁ ἐσωτερικὸς κριτὴς τοῦ ἀνθρώπου, Ρωμ.2,10-16 (Καραβιδόπουλος Ἰωάννης Καθηγητὴς Πανεπιστημίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Κυριακὴ Β΄ Ματθαίου

Ἡ ἀποστολικὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς Β΄ Ματθαίου ἀπὸ τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ τοῦ Ἁπ. Παύλου εἶναι σὲ μετάφραση ἢ ἀκόλουθη:

«Ἀδελφοί, δόξα, τιμὴ καὶ εἰρήνη προσμένουν ὅποιον κάνει τὸ καλό, πρῶτα τὸν Ἰουδαῖο ἀλλὰ καὶ τὸν ἐθνικό· γιατί ὁ Θεὸς δὲν κάνει διακρίσεις. Ἔτσι, λοιπόν, ὅσοι ἀμάρτησαν χωρὶς νὰ ξέρουν τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, θὰ καταδικαστοῦν ὄχι μὲ κριτήριον τὸν νόμο. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅσοι ἀμάρτησαν γνωρίζοντας τὸν νόμο, θὰ δικαστοῦν μὲ κριτήριον τὸν νόμο. Γιατί στὸ θεϊκὸ δικαστήριον δὲν δικαιώνονται ὅσοι ἄκουσαν ἀπλῶς τὸν νόμο ἀλλὰ μόνο ὅσοι τήρησαν τὸν νόμο. Ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα ἔθνη, πὺ δὲν γνωρίζουν τὸν νόμο, πολλὰς φορὲς κάνουν ἀπὸ μόνοι τους αὐτὸ πὺ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος. Αὐτὸ δείχνει πὺς, ἂν καὶ δὲν τοὺς δόθηκε ὁ νόμος, μέσα τους ὑπάρχει

νόμος. Ἡ διαγωγή τους φανερώνει πῶς οἱ ἐντολές τοῦ νόμου εἶναι γραμμένες στίς καρδιές τους· καὶ σ' αὐτὸ συμφωνεῖ καὶ ἡ συνείδησή τους, πὺν ἡ φωνὴ τῆς τοῦς τύπτει ἢ τοῦς ἐπαινεῖ, ἀνάλογα μὲ τὴ διαγωγή τους. Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν τὴν ἡμέρα πὺν ὁ Θεὸς θὰ κρίνει διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τίς κρυφές σκέψεις τῶν ἀνθρώπων, ὅπως λέει τὸ εὐαγγέλιό μου» (Ρωμ.2,10-16).

Ὁ Ἄπ. Παῦλος στὴν περικοπὴ αὐτὴ τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς θίγει τὸ θέμα τῆς καθολικότητος καὶ βεβαιότητος τῆς τελικῆς κρίσης τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτη καὶ ἀμερόληπτο Θεό. Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχε τὸν Νόμο πὺν ἔδωσε ὁ Θεὸς στὸν Μωυσῆ στὸ ὄρος Σινὰ καὶ ὁ νέος λαός, ἡ Ἐκκλησία, ἔχει τὸν εὐαγγελικὸ Νόμο τῆς Χάρης πὺν δίδαξε ὁ Χριστός. Τὸ ἐρώτημα πὺν θέτουν πολλοὶ χριστιανοὶ εἶναι: Καλά, οἱ Ἰσραηλίτες καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν τὸν Νόμο τους, ὅμως τὸ ὑπόλοιπο μέρος τῆς ἀνθρωπότητος – πὺν εἶναι κι αὐτὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ – μὲ ποῖο κριτήριον θὰ ἀντιμετωπισθεῖ στὴν τελικὴ κρίση; Θὰ ἀδικηθεῖ ἐπειδὴ δὲν γνώρισε τὸν Νόμο τοῦ Θεοῦ; ἢ μήπως γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο θὰ τύχει εὐμενοῦς κρίσης; Πολλοὶ φιλόσοφοι καὶ θεολόγοι ἀπὸ τοῦς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες μέχρι σήμερα τόνισαν τὴν ἀπεριόριστη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πὺν δὲν συμβιβάζεται μὲ ὅποιαδήποτε σκέψη τιμωρίας καὶ διατύπωσαν τὴν ἄποψη ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς θὰ δώσει γενικὴ ἄφεση ἀμαρτιῶν σὲ ὅλους. Βέβαια κανένας ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ θέσει ὄρια στὴν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ ἢ νὰ τὴν περιορίσει σὲ ὀρισμένους μόνο καλοὺς χριστιανοῦ, διότι οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ εἶναι

άνεξιχνίαστες. Από την άλλη μεριά όμως ως μη λησμονούμε ότι η Αγία Γραφή δεν όμιλεϊ μόνο για την αγάπη αλλά και για τή δικαιοσύνη του Θεού.

Ής δοϋμε τώρα και τήν απάντηση του Άπ. Παύλου στην παραπάνω περικοπή. Ο Θεός αποκαλύπτεται στην ανθρωπότητα κυρίως δια του Ίησοϋ Χριστού, τής διδασκαλίας του, τών θαυμάτων, του Σταυροϋ και τής Ανάστασης, Αποκαλύπτεται όμως και δια τών δυνατοτήτων που έδωσε στους ανθρώπους κατά τή δημιουργία τους. Όλοι οι άνθρωποι έχουν ένα άδέκαστο κριτή μέσα τους που λέγεται συνείδηση, ή όποία ελέγχει ή έπιδοκιμάζει τις διάφορες πράξεις τους, ώστε να αισθάνονται «θλίψη» και «στενοχώρια», όταν διαπράττουν τò κακò ή «δόξα» και «τιμή» και «είρήνη», όταν ένεργοϋν τò καλό. Έτσι, σε κάθε άνθρωπο μπορεί να διαπιστώσει κανείς τήν παρουσία του Θεού μέσα του.

Ίσως παρατηρήσει κανείς ότι μία τέτοια διδασκαλία είχαν ήδη διατυπώσει οι Στωικοί φιλόσοφοι. Αυτό είναι σωστό, γιατί ο Θεός φώτισε πολλούς ανθρώπους και στα προχριστιανικά χρόνια να φθάσουν ψηλαφώντας τήν αλήθεια. Τους έδωσε κατά τόν φιλόσοφο και μάρτυρα Ίουστίνο τόν «σπερματικό λόγο». Η διαφορά όμως τής χριστιανικής διδασκαλίας από τή στωική είναι:

- α) ότι ή συνείδηση δεν είναι αυτόνομη φυσικό δεδομένο αλλά δώρο του Θεού στον άνθρωπο,
- β) ότι σχετίζεται όχι με ένα άκαθόριστο Θεό που συγχέεται πανθεϊστικά με τή φύση αλλά με έναν προσωπικό Θεό άγαθό και δίκαιο, και τέλος
- γ) τò έργο τής συνείδησης τελειεί σε σχέση με τήν τελική κρίση, όπως γράφει ο Άπ. Παϋλος στη σημερινή περικοπή.

Βέβαια όλα αυτά δεν γράφονται από τόν Απόστολο με σκοπό να οίκοδομηθεί μία «φυσική θεολογία», ή μία φιλοσοφία περι του «άγραφου νόμου τής συνείδησης», αλλά γράφονται με ένδιαφέρον ίεραποστολικό, με σκοπό να άφυπνιστούν οι έθνικοί άκροατές του χριστιανικού κηρύγματος και ξεκινώντας από τήν όλοφάνερη παρουσία του Θεού μέσα τους να προχωρήσουν στο να αναγνωρίσουν αυτόν τόν Θεό, όπως τόν άποκάλυψε στον κόσμο ο Ίησοϋς Χριστός. Γράφονται επίσης και προς τους γεμάτους αυτοπεποίθηση Ίουδαίους αλλά και προς Χριστιανούς που βλέπουν όλους τους άλλους ανθρώπους σαν μάζα άπωλείας, ώστε να καταλάβουν έπιτέλους ότι όλοι οι άνθρωποι βρίσκονται κάτω από τή δίκαιη κρίση του Θεού.

Αυτό τò τελευταίο είναι που χρειάζεται να υπογραμμιστεί στην έποχή μας. Όσο κι αν αισθάνεται παντοδύναμος και αυτόρκης ο σύγχρονος άνθρωπος με τις έπιστημονικές του γνώσεις και τήν τεχνική εξέλιξη, τὰ σκοτεινά βάθη τής καρδιάς του, οι μύχιοι λογισμοί και οι κρυφές έπιθυμίες του βρίσκονται ανά πάσα στιγμή κάτω από τήν κρίση του Θεού. Ο άνθρωπος δεν κρίνεται από τὰ έξωτερικά τεχνικά

κατορθώματά του - πού σέ τελική ἀνάλυση ἀποτελοῦν πραγματοποίηση τῆς ἐντολῆς τοῦ Δημιουργοῦ «πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. 1,28) - ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ καθαρότητα τῆς καρδιάς του, ὅπως αὐτὴ ἐξωτερικεύεται σὲ πράξεις ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπο.

Πηγή: agiazoni.gr